

ניסוי בדישון עלויתי בשום. גינוסר 2003 – 2002

ש. גרף – שה"מ, י. גלעדי-שה"מ, מיכל כנות-דשן גת

מבוא אדמות האגם בעמק החולה מכילות רמות גבוהות של גיר, גופרית והרבה סימני שאלה. בניגוד לאדמות הכבול לא נעשו מחקרים מעמיקים להבין ולנסות לפתור את הבעיות החקלאיות שאנו נתקלים בהן חדשות לבקרים. בשנה שעברה בצענו תצפיות הקדמיות בגידול שום והיו ראיות שקשרו את העיכוב בגידול השום במחסורים במנגן.

מטרת הניסוי – בדיקת השפעת ריסוסי עלווה על התפתחות ויבול שום מזן "שני".

שיטות וחומרים – הניסוי בוצע בעזרת מרסס גב מוטורי מצויד במוט ריסוס ברוחב 1.5 מטר בנפח תרסיס של 20 ליטר לדונם. תכנית הניסוי היתה בלוקים באקראי ב- 5 חזרות, שטח חזרה 10 מטר ערוגה. מועדי הריסוס היו:

מועד (א) 8/12/03 – שום בן 5 עלים
מועד (ב) 7/1/03 - שום בן 6-7 עלים
מועד (ג) 10/2
מועד (ד) 9/3

הדשנים שנבדקו בטיפולים השונים היו:

טיפול א' – מיקרו – מטעים תוצרת דשן גת במינון 2 ליטר לדונם.
טיפול ב' - מנגן – גת תוצרת דשן גת במינון 1.25 ליטר לדונם.
טיפול ג' - אבץ – גת תוצרת דשן גת במינון 0.2 ליטר לדונם
טיפול ד' - גפרת – מנגן תוצרת אגן במינון 2%.
טיפול ה' - פיק מתוצרת "דשנים וחומרים כימיים" במינון 4% .
החלקה הושקתה בעזרת קו נוע חזיתי.
במהלך הגידול נערכו תצפיות על התפתחות השום.
ב – 29/4 היבול נאסף מ 8 מ"ר מכל חזרה, בצלי השום נספרו ונשקלו, מדגם נשלח לבדיקת אבץ ומנגן בבצלי השום במעבדת שירות שדה בצמח.

תוצאות

במהלך הגידול נמצא בתצפיות חזותיות שצמחי השום שרוססו בגופרת מנגן היו יותר מפותחים וירוקים משאר הטיפולים כפי שבא לידי ביטוי בתצפית ב – 9/3-

התפתחות השום מ – 0 = שום מת ועד 5.0 = שום מפותח יפה.

התפתחות השום	טיפול
3.5	א
3.2	ב
3.4	ג
4.4	ד
3.4	ה
3.3	ו

לעומת זאת ביבול החלקות וברמת האבץ והמנגן שנמצאו בבצלי השום לא נמצא הבדל סטטיסטי בין החלקות

מנגן מג/ק"ג	אבץ מג/ק"ג	משקל שום (גרמים)	משקל כללי (ק"ג/מ"ר)	מספר (מ"ר)	הטיפול
7.6	24.1	102	2.0	19.5	א
6.3	24.6	110	2.1	19.0	ב
6.1	24.9	110	2.3	21.0	ג
6.5	24.7	103	1.9	18.4	ד
6.4	22.6	114	2.0	17.4	ה
6.8	21.0	100	2.0	20.0	ו

לסיכום – למרות שנצפתה השפעה חיובית של ריסוס בגופרת מנגן על התפתחות צמחי השום לא בא הדבר לידי ביטוי ביבול השום וברמת היסודות מנגן ואבץ בבצלי השום.